

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **P. L.**, bývajúceho v Ž., t.č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody v Leopoldove, zastúpený Mgr. P. Belicom, advokátom v Bratislave, Dunajská č. 4, proti žalovanej **Slovenskej republike – Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky**, so sídlom v Bratislave, Župné námestie č. 13, **o upustenie a zdržanie sa zásahov žalovanej do práv žalobcu, o zaplatenie nemajetkovej ujmy a o náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 21 C 162/2007, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 30. novembra 2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalobcu **o d m i e t a .**

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 22. júna 2010 č.k. 21 C 162/2007-326 zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa upraveným petitom domáhal upustenia a zdržania sa neoprávnených zásahov, zaplatenia nemajetkovej ujmy vo výške 49 790,88 Eur a zaplatenia majetkovej ujmy (škody) vo výške 44,38 Eur a žalovanej nepriznal náhradu trov konania. S poukazom na § 13 ods. 1,2,3 Občianskeho zákonníka konštatoval, že v časti, v ktorej sa domáhal určenia, že žalovaná je povinná upustiť a zdržať sa premiestnenia žalobcu z Ústavu na výkon trestu odňatia slobody (ďalej len „ÚVTOS“) Leopoldov do ÚVTOS Ilava, resp. iných ÚVTOS s rovnakým stupňom ochrany z rôznych dôvodov bližšie špecifikovaných v návrhu, nemožno jeho návrhu vyhovieť, pretože premiestňovanie odsúdených je upravené v § 10 zákona č. 475/2005 Z.z. o výkone trestu odňatia slobody, pričom zákon v uvedenom ustanovení presne definuje, kedy môže byť odsúdený premiestnený do iného ústavu na výkon

trestu odňatia slobody (ďalej len „VTOS“), súd je týmto zákonom viazaný a nemôže obmedziť alebo zakázať vykonávať činnosti upravené zákonom. Dospel tak k záveru, že žaloba v tejto časti nemá oporu v zákone, a preto ju zamietol. Neuznal opodstatnenosť argumentácie žalobcu v tom, že žalovaná je v spore pasívne legitimovaná vzhľadom na § 64 ods. 6,7 zákona č. 4/2001 Z.z. o Zbore väzenskej a justičnej strážnej, podľa ktorého štát zodpovedá aj za škodu spôsobenú zborom s tým, že náhradu škody poskytuje v zastúpení štátu ministerstvo. Vyslovil, že nemožno stotožňovať nárok na zaplatenie nemajetkovej ujmy vo forme peňažného zadosťučinenia a nárok na zaplatenie majetkovej ujmy, pretože v oboch prípadoch je potrebné subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah posudzovať odlišne. Dospel k záveru, že zodpovednosť žalovanej prichádza do úvahy v prejednávanej veci len v časti uplatnenia nároku na náhradu škody (majetkovej ujmy) a za zásah do osobnostných práv a s ním spojený nárok na zaplatenie peňažného zadosťučinenia zodpovedá osoba, ktorá zásah mala spôsobiť. Uviedol, že ÚVTOS Leopoldov je právnickou osobou s právnou subjektivitou a pokiaľ žalobca tvrdil, že k zásahu do osobnostných práv došlo v jeho prípade konaním ÚVTOS Leopoldov, nie je žalovaná v spore v časti o zaplatenie nemajetkovej ujmy v peniazoch pasívne legitimovaná. Z ustanovenia § 64 ods. 6 a 7 zák. č. 4/2001 Z.z. o Zbore väzenskej a justičnej strážnej, jednoznačne vyplýva, že štát, zastúpený Ministerstvom spravodlivosti SR zodpovedá za škodu spôsobenú ÚVTOS, pričom za škodu sa podľa ustanovenia § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka považuje zmenšenie majetku poškodeného, o ktorú prišiel následkom škodovej udalosti. Uzavrel, že finančné zadosťučinenie alebo náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, je právny inštitút upravený a definovaný v § 13 Občianskeho zákonníka, resp. v antidiskriminačnom zákone, ide o dva rozdielne nároky, rozdielne upravené, v prípade ich spornosti vyžadujúce posudzovať subjekt, ktorý zasiahol do práv oprávneného odlišne a ak zákon č. 4/2001 Z.z. vyslovene neuviedol, že žalovaná zodpovedá aj za tieto nároky (nemajetkovú ujmu v peniazoch, resp. finančné zadosťučinenie), nie je možné dospieť k záveru, že žalobca sa nemajetkovej ujmy v peniazoch voči žalovanej domáhal správne. Žaloba žalobcu o zaplatenie nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 49 790,88 Eur zamietol nielen z dôvodu nedostatku pasívnej legitimácie žalovanej, ale aj z dôvodu, že žalobca nepreukázal základné predpoklady pre priznanie takéhoto nároku. Žalobca porušenie práva na súkromný a rodinný život odvodzoval z čl. 8 bod 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“). Konštatoval, že právo na súkromný a rodinný život nie je možné chápať absolútne, ale len s obmedzeniami, ktoré sú bližšie upravené v zákonoch. Zdôraznil, že žalobca je osobou doživotne odsúdenou za tri vraždy, bol právoplatne odsúdený za závažný, úmyselný trestný čin, nachádza sa vo výkone

trestu odňatia slobody (ďalej len „TOS“) v III. nápravno-výchovnej skupine s maximálnym stupňom stráženia a vzťahujú sa na neho ustanovenia zákona č. 475/2005 Z.z. o výkone trestu odňatia slobody, kde v § 10 sú vymedzené predpoklady pre premiestňovanie odsúdených a v § 24 návštevy odsúdených. S ohľadom na uvedené dospel k záveru, že ÚVTOS v Leopoldove premiestnením žalobcu z ÚVTOS Leopoldov do ÚVTOS Ilava neporušil ustanovenie § 10 zák. č. 475/2005 Z.z., keď o premiestnení rozhodli oprávnené osoby a premiestnenie sa uskutočnilo podľa § 10 ods. 3 písm. c/ - kedy zákon predpokladá aj iné dôvody na premiestnenie odsúdeného, ak o nich rozhodne Generálne riaditeľstvo Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „GR ZVJS“). Mal preukázané, že žalobca bol premiestnený z bezpečnostných dôvodov. V tejto súvislosti zdôraznil, že jeho tvrdenie, že odsúdený musí byť umiestnený v ÚVTOS najbližšom k miestu bydliska nemá oporu v zákone a táto skutočnosť nevyplýva ani z ustálenej súdnej praxe, keď umiestňovanie do ústavu na výkon TOS sa uskutočňuje podľa § 8 zákona č. 475/2005 Z.z., pričom kritérium vzdialenosti miesta bydliska od ústavu sa v ustanovení nenachádza a otázka vzdialenosti medzi miestom bydliska a ústavom na VTOS nemôže byť podstatnou, keďže obidva ústavy na VTOS sa nachádzajú v obvode trenčianskeho kraja. Žalobca tiež nepreukázal ani ďalší z predpokladov pre priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorým je ujma na osobnosti fyzickej osoby spočívajúca v znížení dôstojnosti alebo vážnosti fyzickej osoby v značnej miere. So zreteľom na uvedené uzavrel, že nebolo žalobcom preukázané protiprávne konanie zo strany ÚVTOS Leopoldov, resp. ÚVTOS Ilava, nebola preukázaná nemajetková ujma na jeho strane, a preto nemôže existovať ani príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním a nemajetkovou ujmom. Pokiaľ sa žalobca domáhal zaplataenia majetkovej ujmy (náhrady škody) v sume 44,38 Eur, ktorá mu mala vzniknúť odcudzením osobných vecí pri eskorte z Leopoldova do Ilavy dňa 23. novembra 2007, konštatoval, že išlo o veci patriace do tzv. osobných vecí, ktoré mal žalobca počas eskorty pri sebe, takéto veci sa neevidujú, ani nespisujú. Žalobca však nenavrhol vykonať taký dôkaz, ktorý by preukazoval, že osobné veci mal počas eskorty pri sebe, keď skutočnosť, že si ich mal kúpiť v bufete alebo dostať v balíku neznamená, že ich pri sebe mal, pretože dni, kedy veci nakupoval alebo kedy ich dostal v balíkoch časovo predchádzali dňu eskorty a v dobe medzi ich získaním a eskortou mohli byť spotrebované. Keďže žalobca sa ocitol v dôkaznej tiesni, nemohol jeho žalobe ani v tejto časti vyhovieť. Uviedol, že žalovanej nemožno vyčítať zanedbanie prevenčnej činnosti, keďže neporušila žiadnu z povinností uloženú jej zákonom č. 475/2005 Z.z.. Pokiaľ žalobca v žalobe uvádzal rôzne diskriminačné dôvody (priamu aj nepriamu) a aj v súvislosti s tým sa domáhal nemajetkovej ujmy, dospel k záveru, že žalobca neuviedol konkrétny diskriminačný dôvod,

pričom nestačilo poukázať len na situáciu, keď ústav s ním podľa jeho názoru zaobchádzal oproti inému odsúdenému na doživotie menej priaznivo, ale bolo jeho povinnosťou uviesť niektorý z diskriminačných dôvodov. Rovnako v tejto časti žaloby o priznanie finančného zadost'učinenia z dôvodov diskriminácie dovodil, že žalovaná nie je pasívne legitimovaná. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a keďže úspešnej žalovanej trovy konania nevznikli, tak jej ich náhradu nepriznal.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 30. novembra 2010 sp. zn. 8 Co 382/2010 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V odôvodnení uviedol, že súd prvého stupňa vykonal náležité dokazovanie potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností dôležitých pre posúdenie dôvodnosti nárokov žalobcu z hľadiska ním tvrdeného neoprávneného zásahu do jeho osobnostných práv, porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a náhrady škody a tiež na posúdenie opodstatnenosti tvrdení, ktoré uvádzala žalovaná na svoju obranu (§ 120 ods. 1,4 O.s.p.) a zhodnotením výsledkov vykonaného dokazovania v súlade s § 132 O.s.p. dospel k správny skutkový záverom, a na ich základe následne vyvodil správne právne závery, že neboli splnené zákonné podmienky zodpovednosti žalovanej za neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcu za porušenie zásady rovnakého zaobchádzania a za škodu na veciach, správne sa v tomto smere vysporiadal s nedostatkom pasívnej legitimácie žalovanej, pričom svoje dôvody, pre ktoré žalobe žalobcu nevyhoveli aj náležite v súlade s ust. § 157 ods. 2 O.s.p. odôvodnil, a preto možno odôvodnenie jeho rozhodnutia považovať za presvedčivé. Výrok rozsudku súdu prvého stupňa má oporu vo výsledkoch vykonaného dokazovania a vychádza z platnej právnej úpravy, keď súd prvého stupňa správne aplikoval ust. § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, antidiskriminačný zákon č. 365/2004 Z.z., tieto správne vyložil v súlade s ustálenou súdnou praxou a rozhodovacou činnosťou, a zaujal vo veci správne právne závery, s ktorými sa aj odvolací súd stotožnil. Obsah odvolania žalobcu, ktorý len zopakoval v odvolaní svoje námietky a argumenty vo veci samej, s ktorými sa už súd prvého stupňa dôsledne vo svojom rozhodnutí vysporiadal, nie je spôsobilý spochybníť správnosť záverov napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa z hľadiska odvolacích dôvodov v ňom uvádzaných, pričom ani v odvolacom konaní neboli zistené také nové rozhodujúce skutočnosti alebo dôkazy, ktoré by mali za následok zmenu skutkového stavu alebo by spochybňovali správnosť právnych záverov, na ktorých súd prvého stupňa založil svoje rozhodnutie. Vysporiadal sa s jednotlivými námietkami žalobcu uvádzanými v odvolaní a uzavrel, že v odvolacom konaní nevyšlo najavo, že by konanie, ktoré

predchádzalo vydaniu napadnutého rozhodnutia, trpelo takou vadou, ktorá by mala za následok vecnú nesprávnosť rozhodnutia (§ 212 ods. 3 O.s.p.).

Rozsudok odvolacieho súdu napadol žalobca osobne vyhotoveným dovolaním, ktoré opakovane dopĺňal on i advokát, ktorého mu súd ustanovil za zástupcu pre dovolacie konanie. Uviedol, že postupom súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), konanie je postihnuté inou vadou konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 c/ O.s.p.). V dôvodoch dovolania žalobca uviedol totožné námietky ako uvádzal v odvolacom konaní, teda namietal, že súd prvého stupňa aj odvolací súd nedostatočne zistil skutkový stav, pretože nebol osobne vypočutý priamo konajúcim súdom, ale len súdom dožiadaným, ktorý mal limitovaný rozsah otázok a tak nemohol interaktívne v rámci jednotlivých pojednávaní reagovať na zistené skutočnosti, čo odvolací súd v napadnutom rozsudku absolútne nesprávne vyhodnotil. Súd prvého stupňa na pojednávaní 27. októbra 2009 vyhlásil, že vypočuje v konaní svedkov (rodinných príslušníkov), napriek tomu týchto svedkov nevypočul, čo však odvolací súd opäť nesprávne vyhodnotil a nepochopiteľne sa so súdom prvého stupňa stotožnil. Odňatie možnosti konať pred súdom spočívalo aj v tom, že súd prvého stupňa na pojednávaní 22. júna 2010 oboznámil právneho zástupcu s novými listinnými dôkazmi zo súdneho spisu ku ktorým nemal možnosť zaujať stanovisko, ktoré pochybenie taktiež odvolací súd nesprávne vyhodnotil a namietanými podrobnosťami v odvolacom konaní sa vôbec nezaoberal. Ďalšie pochybenie súdu prvého stupňa malo spočívať v tom, že zamietol návrh na vykonanie dokazovania vypočutím cca 40 svedkov – spoluodsúdených – na okolnosti nerovnakého zaobchádzania, čo však odvolací súd taktiež v napádanom rozsudku nesprávne vyhodnotil. Odvolací súd nevykonával ani ďalší navrhovaný dôkaz týkajúci sa lekárskej správy o tom, že musel navštevovať psychológa a psychiatra v dôsledku obmedzených možností žalobcu na realizáciu jeho práva na rodinný a súkromný život. Všetky tieto pochybenia mali za následok odňatie žalobcovi možnosti konať pred súdom a boli tiež inou vadou konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. V dôsledku týchto pochybení v konaní súdy neúplne zistili skutkový stav veci, pretože nevykonali navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, v dôsledku čoho vec nesprávne právne posúdili. Ďalej žalobca podrobne uviedol, v čom podľa jeho názoru spočíva nesprávne právne posúdenie a ako mali súdy vyložiť jednotlivé ustanovenia na ktoré v priebehu celého konania poukazoval a od ktorých odvodzoval dôvodnosť svojej žaloby a podrobne rozobral skutkový a právny

stav veci. Svoje dovolanie doplnil celkom piatimi podaniami, v ktorých v podstate zopakoval námietky uvádzané tak v dovolaní ako aj v odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa a poukázal tiež na nesprávny právny záver oboch súdov nižších stupňov v otázke pasívnej legitímácie žalovanej.

Žalovaná právo vyjadriť sa k dovolaniu nevyužila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 veta druhá O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovení § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu, alebo ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Nakoľko v prejednávanej veci je dovoláním napadnutý rozsudok, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa (pričom v jeho výroku prípustnosť dovolania nevyslovil, ani nejde o potvrdzujúci rozsudok vo veci neplatnosti zmluvnej podmienky), je nepochybné, že prípustnosť dovolania žalobcu z § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. nemožno vyvodiť.

So zreteľom na obsah dovolania a vzhľadom na § 242 ods. 1 O.s.p. dovolací súd skúmal, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k procesným vadám v zmysle § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu, ak a/ sa

rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z uvedených väd ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania, nie je významný subjektívny názor účastníka, ale len zistenie, že k vade tejto povahy skutočne došlo.

Dovolateľ vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietal a v dovolacom konaní vady tejto povahy nevyšli najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

So zreteľom na žalobcom tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednáwanej veci mu súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými

právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci nejde z dôvodu, že súdy pri prejednávaní a rozhodovaní vecí postupovali v súlade s právnymi predpismi a žalobcoví neznemožnili uplatniť procesné práva priznané mu právnym poriadkom na zabezpečenie jeho práv a oprávnených záujmov.

Odňatie možnosti konať pred súdom dovolateľ vyvodzuje z toho, že nebol vypočutý priamo konajúcim súdom, ale len súdom dožiadaným, že súd vyhlásil, že vypočuje ním navrhovaných svedkov – rodinných príslušníkov, rozhodol však vo veci bez toho, aby tak urobil, nevypočul ním navrhnutých cca 40 svedkov – spoluodsúdených, nežadovazil lekárske správy na preukázanie, že navštevoval psychológa a psychiatra a neumožnil mu zaujať stanovisko k novým listinným dôkazom.

Podľa § 122 ods. 1 O.s.p., súd vykonáva dokazovanie na pojednávaní, ak neboli splnené podmienky na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania.

Podľa odseku 2 cit. ustanovenia, ak je to účelné, možno o vykonanie dôkazu dožiadať iný súd alebo vykonať dôkaz mimo pojednávania. Účastníci majú právo byť prítomní na takto vykonávanom dokazovaní. Súd oboznámi účastníkov s výsledkami dokazovania na pojednávaní okrem konania podľa § 115a a 153a ods. 4.

Ustanovenie § 122 ods. 2 O.s.p. umožňuje súdu ak je to účelné, aby o vykonanie dôkazu dožiadal iný súd a súčasne zakotvuje účastníkom konania právo byť prítomní pri vykonávaní týchto dôkazov. Účastníkom konania musí byť oznámené, kedy bude dôkaz dožiadaným súdom vykonaný. Ak vykonáva dôkaz dožiadaný súd, je jeho povinnosťou účastníkov o vykonaní dôkazu okrem prípadov, ak sa tohto práva vzdali, upovedomiť. Nedodržanie tohto zákonom ustanoveného postupu má za následok vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvého stupňa postupoval v súlade s citovanými ustanoveniami. Po tom, čo právny zástupca žalobcu na pojednávaní konanom 27. októbra 2009 navrhol, aby bol žalobca vypočutý dožiadaným súdom (por. čl. 70) a zároveň uviedol na ktoré okolnosti žiada žalobcu vypočuť, v súlade s ustanovením § 39 O.s.p. konajúci súd požiadal o vykonanie výsluchu žalobcu ako účastníka konania dožiadaný Okresný súd

Piešťany. Dožiadaný súd o termíne výsluchu upovedomil žalovanú a právneho zástupcu žalobcu. Zo zápisnice o výsluchu žalobcu vyplýva, že dožiadaný súd výsluch žalobcu uskutočnil v ÚVTOS Leopoldov 4. marca 2010 v neprítomnosti zástupcu žalovanej ktorá túto neprítomnosť písomne ospravedlnila a za prítomnosti právneho zástupcu žalobcu, pričom právnemu zástupcovi bolo umožnené, aby žalobcovi kládol otázky (por. č.l. 135-138). Pokiaľ žalobca namieta, že týmto postupom mu bola odňatá možnosť konať pred súdom z dôvodu, že v rámci jednotlivých pojednávanií nemohol interaktívne reagovať na zistené skutočnosti, dovolací súd poznamenáva, že žalobca bol v konaní zastúpený advokátom, ktorý sa zúčastňoval všetkých pojednávanií. Dovolací súd zdôrazňuje, že advokát, ktorého v predmetnej veci súd ustanovil žalobcovi na jeho zastupovanie v tomto konaní, mal oprávnenie na všetky procesné úkony, ktoré môže robiť účastník a to bez obmedzenia. Ustanovený advokát bol teda oprávnený aj k tomu, aby interaktívne reagoval na momentálne vzniknutú situáciu v rámci súdneho konania. Dovolací súd sa stotožňuje aj s názorom vysloveným odvolacím súdom, ktorý sa vysporiadal s touto námietkou už v rámci odvolacieho konania pričom uviedol, že žalobca nebol pri jeho výsluchu limitovaný rozsahom daných otázok a mohol sám iniciatívne uviesť všetky skutočnosti, ktoré považoval za potrebné a rozhodujúce v prejednávanej veci. Dovolací súd na tomto mieste tiež poukazuje na ustanovenie § 39 O.s.p., keď vzhľadom k tomu, že v prípade žalobcu sa jedná o osobu odsúdenú na doživotný trest odňatia slobody v III. nápravno-výchovnej skupine s maximálnym stupňom strázenia, nebolo možné zabezpečovať prítomnosť žalobcu na pojednávaniach pred konajúcim súdom jednak z dôvodu hospodárnosti konania ale tiež bezpečnostných dôvodov, pričom na ochranu jeho oprávnených práv a záujmov v tomto konaní mu súd ustanovil advokáta.

Pokiaľ žalobca odňatie možnosti konať pred súdom videl v tom, že súd nevypočul svedkov ktorých navrhoval v konaní vypočúť (rodinných príslušníkov a cca 40 spoluobvinených), resp. nežadovaním lekárskeho správ na preukázanie toho, že musel navštevovať psychológa a psychiatra, teda, že súd nevykonal ním navrhnuté dôkazy významné pre zistenie skutkového stavu veci, treba uviesť, že podľa ustálenej súdnej praxe nevykonanie dôkazov navrhnutých účastníkom nie je postupom, ktorým súd odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom (R 37/1993). Účastníkovi konania totiž zákon ukladá povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, pričom za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch

účastníkov (§ 120 ods. 1 veta prvá a § 125 veta prvá O.s.p.). O tom, ktoré z navrhovaných dôkazov (prípadne takých, ktoré nie sú navrhované) budú vykonané, rozhoduje však súd. Z uvedeného je zrejmé, že Občiansky súdny poriadok účastníkovi konania priznáva právo vykonanie určitého dôkazu navrhnuť. Toto procesné oprávnenie žalobca v danej veci aj využil (nebolo mu odňaté). Naviac, zadováženie lekárskeho správ preukazujúcich skutočnosť, že žalobca absolvoval pohovor s psychológom by bolo nadbytočné, pretože táto skutočnosť vyplýva z listinných dôkazov založených v spise „Iné záznamy o priebehu VV a VTOS“. Uvedená námietka žalobcu preto nezakladá prípadnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Žalobca odňatie možnosti konať pred súdom videl tiež v tom, že súd na pojednávaní 22. júna 2010 oboznámil právneho zástupcu žalobcu s novými listinnými dôkazmi, pričom napriek návrhu právneho zástupcu, neodročil pojednávanie za účelom poskytnutia možnosti zaujať k nim stanovisko. Toto pochybenie súdu prvého stupňa žalobca namietal už v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa a odvolací súd sa s touto námietkou aj v dôvodoch svojho rozhodnutia vypořiadal. Dovolací súd sa stotožňuje s názorom odvolacieho súdu, že ani uvedeným postupom súd neodňal žalobcovi možnosť konať pred súdom.

Z obsahu zápisnice o pojednávaní z 22. júna 2010 totiž vyplýva, že súd prvého stupňa prítomných oboznámil s listinnými dôkazmi prečítaním a to e-mailovým dotazom súdu z 3. júna 2010 a s odpoveďou ÚVTOS Leopoldov z 15. júna 2010, dopytom súdu z 21. júna 2010 a s odpoveďou a prílohami tohto ústavu a uznesením vyhlásil, že vzhľadom ku skutočnosti, že ide o doplňujúce informácie k podaniu ústavu doručenému súdu 16. novembra 2009, ktoré mal právny zástupca k dispozícii, návrh na odročenie pojednávania za účelom možnosti vyjadriť sa k týmto dôkazom, zamietol. Z obsahu spisu pritom vyplýva, že ÚVTOS Leopoldov poskytol prípisom z 12. novembra 2009 doručeným súdu 16. novembra 2009 požadované informácie spolu s prílohami. Právny zástupca žalobcu pri nahliadnutí do spisu na súde prvého stupňa 19. mája 2010 žiadal vyhotoviť zo spisu fotokópie, a to písomnosti doručené z ÚVTOS Ilava a ÚVTOS Leopoldov. Zo spisu vyplýva, že súd prvého stupňa e-mailovým dotazom z 3. júna 2010 požiadal ÚVTOS Leopoldov s poukazom na prípis doručený súdu 16. novembra 2009 o informáciu, či existuje návrh povereného riaditeľa ÚVTOS a rozhodnutie GR ZVJS o premiestnení žalobcu a či eskorty odsúdených upravujú interné predpisy ústavu. ÚVTOS Leopoldov požadované údaje zaslal súdu prípisom z 15. júna 2009, tabuľku profilácie ústavov a nemocníc, trestnoprávne

kontraindikácie pri umiestňovaní odsúdených na výkon trestu do otvoreného oddelenia ihneď po pobyte v nástupnom oddiele, Psychologické a iné kritériá a kontraindikácie pri umiestňovaní odsúdených na výkon trestu do otvoreného oddelenia, zoznam eskortovaných osôb, Zbierku rozkazov generálneho riaditeľa ZVJS, Zbierku rozkazov ministra spravodlivosti Slovenskej republiky, zoznam osobných vecí žalobcu a záznamy o eskortách. Súd prvého stupňa e-mailovým dotazom z 21. júna 2010 požiadal ÚVTOS Leopoldov ešte o doplnenie údajov o zozname návštev žalobcu a informáciu, čo bolo obsahom balíkov doručených žalobcovi. Prípisom z 21. júna 2010 ÚVTOS Leopoldov súdu oznámil požadované skutočnosti a pripojil časť osobnej karty žalobcu, evidenčnú kartu návštev a žiadosť žalobcu o premiestnenie z 31. marca 2003. Ak potom súd prvého stupňa neodročil pojednávanie za účelom poskytnutia právneho zástupcovi lehoty na zaujatie stanoviska k oboznámeným listinným dôkazom s poukazom na to, že sa jedná len o doplňujúce informácie k podaniu ústavu doručenému súdu 16. novembra 2009, ktoré mal právny zástupca k dispozícii od 19. mája 2010 ku ktorému žiadne vyjadrenie nepodal, nemožno súhlasiť s námietkou žalobcu, že uvedeným postupom mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, keď naviac z obsahu spisu vyplýva, že právny zástupca žalobcu disponoval s evidenčnou kartou návštev žalobcu, čo nepochybne potvrdzuje skutočnosť, že ju ako listinný dôkaz zakladal do spisu v prílohe jeho prípisu z 27. októbra 2009 (por. čl. 77) a vyjadrenie k Zbierke rozkazov ministra spravodlivosti Slovenskej republiky, k Zbierke rozkazov generálneho riaditeľa ZVJS a k záznamom o eskortách, nemohlo ovplyvniť rozhodnutie súdu.

Súčasťou práva na spravodlivý proces je zásada kontradiktórnosti konania. Toto právo znamená, že obom stranám konania musí byť daná možnosť zoznámiť sa so stanoviskami a dôkazmi predloženými súdu s cieľom ovplyvniť jeho rozhodnutie – či už protistranou alebo na konaní nezúčastneným subjektom, od ktorého si prípadne súd takéto vyjadrenie alebo dôkaz mohol vyžiadať – a vyjadriť sa k nemu. Vzhľadom k tomu, že zmyslom čl. 6 ods. 1 Dohovoru je predovšetkým ochrana záujmov účastníkov konania a záujmu na riadnom výkone spravodlivosti, Dohovor poznamenal, že tu ide predovšetkým o dôveru subjektov vo fungovanie súdneho systému a táto dôvera sa zakladá okrem iného na istote dotknutého, že mal možnosť vyjadriť sa ku všetkým písomnostiam v spise (por. Ziegel proti Švajčiarsku, rozsudok z 21.2.2002, č. 33499/96). Skutočnosť, že s určitým dôkazom, ktorý si súd vyžiadal **a na ktorom založil svoje rozhodnutie**, nebola oboznámená jedna strana sporu, síce neznamená porušenie zásady rovnosti zbraní, môže ale znamenať porušenie zásady

kontradiktórnosti. Dovolací súd dospel k záveru, že v prejednávanej veci doplnené písomné dôkazy, Zbierka rozkazov ministra spravodlivosti Slovenskej republiky, záznamy o eskortách, evidenčná karta návštev, ktorou žalobca (jeho právny zástupca) disponoval a žiadosť žalobcu o premiestnenie z 31. marca 2003, predložené na žiadosť súdu, zjavne **neboli spôsobilé ovplyvniť rozhodnutie súdu**. Preto ani táto uvedená námietka žalobcu nezakladá vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Žalobca svoje dovolanie odôvodnil aj tým, že v konaní došlo k inej vade konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), pričom obsahovo uviedol totožné dôvody od ktorých odvodzoval odňatie možnosti konať pred súdom.

Iná vada konania je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Je právne relevantná, ak mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Z hľadiska dovolateľom tvrdenej existencie tzv. inej vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. treba uviesť, že dovolací súd môže pristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti tvrdenia o tomto dovolacom dôvode až vtedy, keď je dovolanie z určitého zákonného dôvodu prípustné (o tento prípad ale v prejednávanej veci nejde).

Pokiaľ dovolateľ dovolanie odôvodnil tým, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, treba uviesť, že nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) je prípustným dovolacím dôvodom (ktorý možno uplatniť vtedy, ak je dovolanie prípustné), samo nesprávne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá. Dovolanie je v ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu; pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmvaniu, a preto ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia.

Keďže v danom prípade dovolanie nie je podľa § 238 O.s.p. prípustné a neboli zistené ani procesné vady uvedené v § 237 O.s.p., dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalobcu je neprípustné, preto ho odmietol (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

V dovolacom konaní úspešnej žalovanej vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalobcovi, ktorý úspech v dovolacom konaní nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalovanej náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nepodala návrh na uloženie povinnosti nahradiť jej trovy dovolacieho konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. júla 2012

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Mgr. Patrícia Špacírová